

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor	Correspondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ” iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la ADMINISTRATIJA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor, până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	
„ pe 1/2 an 5 „		
„ România și străinătate pe an 14 franci		
„ „ „ „ pe 1/2 an 7 „		

Date noi la viața lui Șaguna

Prea iubitul nostru arhiereu și cel mai vrednic urmaș al Marelui Șaguna, Părintele Episcop *Nicolae Popca* în discursul său de recepțiune: „Andrieu baron de Șaguna” (București, 1900) despre vârsta de copilărie a lui Șaguna zice numai următoarele: „Metropolitul Șaguna a văzut lumina zilei în 20 Decembre 1808 (1 Ianuarie 1809) la Mișcolț în Ungaria, primind numele din hotez Anastasie Părintii lui. tatăl Naum și mama Anastasia, erau neguțatori Macedo-Români de origine din Grabova... Încă de timpuriu, ca student gimnast, pierzându-și pe tatăl său*) se strămută cu mamă sa și cu fratele său Avreta la unchiul său Atanasie Grabovschi, neguțatoriu de frunte, om cu avere și cu vază în Peșta, care luând pe mama cu copiii la sine sub ocrotirea sa, pe Avreta îl dădă la neguțatorie, iară pe Anastasie îl lăsă să-și continue studiile gimnastice, filosofice și juridice, îngrijind de el ca un adevărat părinte” (p. 4—5).

Căutând prin arhivele din Budapeșta după date referitoare la viața noastră bisericească din trecut, mai ales la istoria vechilor mănăstiri românesce, am adunat cu multă râvnă tot, ce am aflat de însemnat. Ast-fel am ajuns de az dispun de un material cam de 60 coale de tipariu. În Arhiva statului (Arhiva Locumtenențială) am găsit unele date noi despre familia Șaguna, cari nu mă îndoiesc au să fie de mare folos pentru biograful viitoriu al celui mai mare arhiereu al bisericii noastre străbune.

Din scrisoarea arhiereului de Agria se vede apriat, că tata lui Andrieu (Anastasie), *Antonie Șaguna* a avut trei băeți, doi feciori și o fată: pe Francisc (Avreta), Anastasie (Andrieu) și pe Catarina. Toți trei au fost creșcuți până

la vârsta de 18 ani în religia romano-catolică. Iată ce zice arhiereuul catolic *St. Fischer*:

„Serenissime Caesareo Regie Haeredatarie Princeps, Archi-Dux Austriae, etc. Palatine!

Excelsum Consilium Regium Locumtenentiale Hungaricum, Domine, Domini, Benignissime, Gratosissimi, Colendissimi!

Antonius Sagona, graeci non uniti ritus incola oppidi Miskolcz, susceptis ex uxore aequae graeco non unito ritui addicta, tribus prolibus, Francisco nunc 10 annorum, Catharina 7, et Anastasia 5 annorum, ab eadem uxore, se una cum tribus memoratis prolibus ad patrem suum et respective avum prolium maternum Miskolcziensem recipiente, aute biennium derelictus, mense Martio a. c. 1814 ad fidem catholicam conversus mox post conversionem suam Agriam comparuit, filiumque natu maximum Fransiscum causa educationis a me recipi petierat.

Desiderio ipsius delaturus Vice Archi-Diacono, et Parocho Miskolczienzi in commissis dedi ut filium quidem Franciscum fine institutionis in doctrina religionis catholicae, et ulterioris educationis a patre, prout ipse petierat, receptum Agriam adferat reliquarum autem duarum prolium catholicam educationem in sensu benignarum normalium, resolutionum procurat. Verum ex ejusdem Vice Archi Diaconi Miskolczienzi recentiori relatione mihi innotuit, neque matrem, neque avum maternum, qui omnes proles Antonii Sagona (ipso ob paupertatem supeditandae intertentiosie impare) in domo sua intertenet, in resignationem saepius memorati Francisci, decimum aetatis annum agentis consentire, aut catholicam tum hujus, tum reliquarum prolium institutionem et educationem admittere velle.

Ea propter humillime oro Celsitudinem Vestram Caesareo Regiam, et Excelsum Consilium Locumtenent. Regium, dignatur eos ad Comitatum Borsodiensem benigno-gratosos ordines dimittere, ut tam natu maximum Fransiscum, conformiter etiam desiderio patris,

*) Vom vedea din cele ce urmează, că nu ca gimnast.

quam etiam secundo genitam Catharinam septem annorum atque ideo recipiendae institutionis capacem, ab avo et matre avellendos, sine catholicae educationis (quae, si penes avum a fide catholica alienum, et ideo suae religionis principia ipsis instalaturum relinquerentur, ne sperari quidem posset) Vice Arhi Diacono Miskolczyensi resignari curet, per hunc Agriam, ubi ob notam parentum paupertatem sumptus educationis ultra ipse offero, promovendas, de natu minimo autem Anastasio disponat, ut hic quoque, ubi per aetatem recipiendae educationis et institutionis catholicae capax fuerit, eidem Vice Arhi Diacono Miskolczyensis resignetur, aequae sumptibus meis Agriae educandus. — Agriae Die 7 Octobris 1814 B. Steph. Fischer Archi Episcopus“.

Fiind pentru noi de mare interes oare ce scire despre familia Şagona, public şi cartea de botez a lui *Evreta* (Francisc):

„Vigore praesentium testor, quod Evreta filius Naum Sagona et Anastasiae legitimae Consortis illius, utriusque Graeci Ritus non Uniti baptizatus sit, et myro unctus sit iuxta Canones Sanctae Ecclesiae nostrae Orientalis hic Miskoltzini per me Constantinum Vulco anno 1803 Mense Februarii 15-a (natus autem 11-a eiusdem mensis). Cuius Patrinus fuit Athanasius filius Adami Gerga in Nostra Ecclesia nomine sanctissimae Trinitatis exstente. Oc his meis Testimonialibus litteris certifico, conscientia mea corroboratis subscriptione, et Usuali Sigillo. Signatum Miskoltzini Anno 1820. Mensis Februarii 26-a. Parochus Ecclesiae Graeci Ritus Non Uniti Orientalis Miskoltziensis, Constantinus Vulco. (L. S.)“.

Francisc în vîrstă de 19 ani se lapedă de religia romano-catolică şi trece la legea sa strămoşască. Cerinţa i-se îndeplineşte. Petiţia dînsului sună ast-fel:

Császari Királyi Fő-Herczeg!
Kegyelmes Uram!

Ámbár a Városi, Kapitány és Vári Plébanus Urak előtt elegendőképen magamat kinyilatkozhattam, mind azon által ezzel az Alkalmatossággal, midőn Császari Királyi Fő-Herczégged kegyelméhez mély alázatossággal folyamodok, azt is kifejezni kötelességemnek lenni véltem, hogy abban a Hitben, a melyben születtem, tudni illik a Görög Hitben, meg maradni kívánok, ámbár a Romai Katholika Hitben, oktattam, hoza toldván, hogy ezen kinyilatkoztatásra nem ingerelttem. Mivel pedig már 19 esztendősen lennék a Görög Hit Szabásai szerént már akoron midőn Atyám a Római Kotholika Hitre által lépet a Gyontatást és Áldozatot elkövettem; most is a Katholika Oktatás után koránt sem érzek hajlandoságot, Római Katholika Hit által menetelére, reménylen hogy minden Erőszak-tol ment maradván, Fő-Herczégged kegyelmes pártfogása által Görög Hitembe tovább is megmaradhassak.

Mély alázatossággal Fő-Herczégged kegyelmében ajánlván maradok Császari Királyi Fő-Herczégged alázatos s legkissebb szolgálja: Budán Ianuárus 12-dikén 1822. Sagona Ferentz“.

Şi Catarina ar fi dorit să se facă de nou ortodoxă, dar Palatinul nu-i dă voie. În 28 Novembre 1823 își trimite declararea arhiepiscopului de Agria, că n'are de loc aplicare cătră religia romano-catolică și fiind deja de 18 ani, se simte îndreptățită a se alătura la legea rudenilor și moș-strămoșilor săi. Veduva lui Antonie Şagona, născută *Anastasia Mustu*, de mult, încă după moartea bărbatului, a voit să-și crească băeții în religia ortodoxă, descriptul împărătesc însă (Viena, 15 Iulie 1815) o oprește: „proles dictae Anastasiae Mustu in religione *patris Catholici* (Antonie adecă s'a făcut catolic) educandas esse“. Și arhiepiscopul amintit de Agria se plinge în petiția sa din 16 Martie 1815 Palatinului, că băeții Şagona au fost ascunși dinaintea preotului catolic din Mișcolț, căruia i-a încrezut dînsul, că să-i crească în religia catolică și duși pe furis „Pestinum ad mercatorem eidem ritui Graeco non unito, addictum Grabovszky“. Magistratul orășanesc al Peștei raportează împăratului la 24 Iunie 1816, că băeții Şagona sunt de cinci luni în Peșta la ruda lor Grabovszky, unde e și mama lor. Au fost oareșcare timp și în Viena, unde au frecventat școala grecească. În Peșta cercetează în fie-care Duminecă și serbători biserica greco-valahă. În 30 August 1816 (Viena) sosese porunca împăratului, ca băeții să fie dați numai decât arhiepiscopului de Agria și crescuți în religia romano-catolică. Biata mamă vîzînd, că vreau să-i smulgă copiii de la sinul ei, în petiția datată în Peșta la 12 Septembrie 1816 se învoesce, că are să meargă fără amănare cu băeții la Mișcolț și-i va cresce în religia catolică, numai să nu fie răpiți copiii dela ea. Rudele ei, *George* și *Naum Mucsó* încă declară serbătorește, că nu vor împedeca creșterea băeților în religia romano-catolică și că vor ajuta cu bani pe ruda lor, ca să-și poată cresce copiii. *Anastasiu* (Andrieu) în vîrstă de 18 ani rupe toate legăturile cu catolicismul, la care a fost silit, și îmbrățișază legea străbună, cea dreptmăritoare a resăritului, ca să devină stîncă ei neperitoare, pe care se înalță falnic și pentru vecie biserica națională română.

Iată testimoniul de școală al lui Şagona și declararea lui, prin care intră în șirul dreptcredincioșilor ortodoxi;

Testimonium Scholasticum. Datum Pesthini Dec. 26 anno 1826. Sagona Anastasius annorum 18. Rom. Cath. Natio: Hungarus; Locus Natalis: Miskolcz, Cottus Borsodiensis. Annus et schola, quam frequen-

tavit: anno 1826 2-am Humanitatis Classem frequentavit diligente. In doctrina religionis: eminens. In divinis frequentandis solens; In literis et scientiis: E numero 103 condiscipulorum inter 32 eminentes decimus septimus; In studio linguae Hungaricae: Eminens 17-us. In moribus: Clasis primae.

Declaratio:

Infrascriptus iuxta Litterasa Constantio Vulco Ecclesiae Graeci R. N. U. Orientalis Miskolziensis Parocho extradatas 20-a Decembris Anno 1808. baptisatus, jam nunc completorum 18 aetatis annorum principiis Religionis Romano-Catholicae, vel eo e respectu, quod Scholas publicas in Regiis Gimnasiis Miskolziensi ac Pesthiensi cum profectu Eminentiae frequentando, et Studio Doctrinae Religionis solertem operam impenderim, imbutus, me juxta intimam meam convictionem, citra Consaquineorum pervasionem, coactionem, aut influxum Sacra Greco-Orientalis Ecclesiae sequi velle, hisce declaro; eatenusque mihi benignum indultum impertiri oro, paratus, eandem Declarationem, et Ore, ubi illud necesse videretur, confirmare, ut firmissimi mei propositi clarum praebatur testimonium, et cum in Scholis publicis Religionis. R. Catholicae Doctrinam solenter exceperim, calculumque Eminentiae emeruerim, praescriptam secus 6 Hebdomadaram institutionem superfluum esse censendo, una me ab hac dispendari, protegi supplicou. Pesthini 29-a Decembris 1826. Anastasius Saguna, Philisophiae in R. Universitate I-um in Annum Auditor.

Dr. Gheorghe Alexici*)

† David Terfaloga

Vieața omenească este umbră și vis. Când gândim că dobândim lumea, atuncea în groapă ne sălășluim. Un mare adevăr este aceasta, la carele însă atât de puțin să cugetă omul. Trebuie să se întempe câte un cas sguditoriu de inimi, câte un cas, carele să ne surprindă, să ne arunce în adâncă întristare și jale, ca să ni aducem aminte de acest mare adevăr.

Un astfel de cas este prea timpuria și neașteptata trecere din vieața a protopresbiterului Vêrșetului David Terfaloga. Bărbat în floarea vieții, bărbat viguros, zelos și insuflit pentru tot ce este nobil, bărbat plin de ambițiune nobilă, iubitoriu de muncă, bărbat puternic la făptură, încât la prima vedere eram convinși că zelului și dragostei de muncă îi stă la dispozițiune și puterea fizică atât de necesară omului activității neobosite. Și iată acest bărbat viguros în groapă s'a sălășluit, și mare este întristarea și durerea noastră pentru densus.

Fericitul David Terfaloga s'a născut din părinți economi din Iablanita. După absolvirea gimnasiului

apoi a facultății juridice, fiind teolog absolut, a intrat în serviciul diecesei fiind aplicat în cancelăria diecesană de fericitul Episcop Ioan Popasu, carele din considerare la statura și vocea plăcută avea intențiunea să-l instituie de diacon episcopesc.

Devenind vacantă parohia din Recița-montană fu ales de paroh, și apoi după birotonirea întru presbiter fu introdus în parohie, cu care ocaziune au avut loc o frumoasă festivitate. În Recița-montană a știut să-și câștige simpatiile tuturor, și a știut se întrețină legături favorabile comunei bisericesci cu reprezentanții societății căilor ferate austro-ungare, rēdicând dealtmintrelea și vaza comunei noastre bisericesci în ochii streinilor. În decurs de 13 ani a lucrat cu tot zelul unui om rīvitoriu pentru înaintarea bunăstării materiale și spirituale a parohiei sale, și neobositei sale activități este de a se mulțami că credincioșii noștri din Recița cu contribuiri și jertfele lor materiale au rēdicat două case frumoase punēnd astfel basă solidă pentru prosperarea materială a comunei bisericesci.

Multă iubire a avut reposatul față de parohia sa, mult a lucrat și a obosit, și durere în timpul din urmă a trebuit să guste în prisosința din păharul amărăciunii ce i-s'a pregătit în urma frământărilor și neînțelegerilor ivite în parohie în jurul cestiunei școalei. Aceasta este soarta aproape a tuturor bărbaților muncitori. Nu voim, și nici nu este locul ca să facem aici recriminări unuia sau altuia, trebuie însă constatat triatul adevăr, că fericitul protopresbiter a trebuit să se depărteze din Recița cu amărăciunea în suflet, trecēnd la postul său de protopresbiter în Vêrșet. Nu este nebasată credința că ranele sufletesci primite după o muncă desinteresată de 13 ani i-au accelerat tragicul sfêrșit.

Prea Sântitul Episcop diecesan i-a recunoscut meritele reposatului, căci încă ca paroh în Recița-montană l-a distins cu brău roșu, mai apoi și cu blane roșii. Distincțiuni prea bine meritate. Iară colegii săi, frații în Cristos, l-au distins cu încrederea lor alegēndu-l deputat la sinodul eparhial; iară tractul protopresbiteral l-a ales de membru al scaunului protopresbiteral.

Mare a fost bucuria fericitului când Venerabilul Consistoriu diecesan l-a deamuit de protopresbiter al tractului Vêrșetului deoparte, iară de altă parte firmă ia fost hotărirea, că prin activitatea sa să dea dovezi că este vrednic de încrederea ce Venerabilul Consistoriu a pus-o în densus. Durere, durată scurtă a avut activitatea sa de protopresbiter, spre onoare-i însă fie zis, că și în acest timp scurt a început a da dovezi despre harnicia sa, a început a da dovezi că este vrednic de postul ce i-s'a concretizat. De aceea trebuie fără incungiur să recunoascem, că cruda moarte, carea i-a curmat firul vieții, a causat intereselor noastre bisericesci și școlare în genere, iară în special tractului Vêrșetului adēnc simțită pierdere.

Actul înmormēntării l-a sfêrșit Prea Onoratul

*) Acest articol ni-l-a pus la dispoziție d-l asesor referent Traian Barzu. Red.

protopresbiter al Buziaşului Ioan Pepa, prietin intim a-l reposatului, fiind delegat de Prea Sântitul Episcop diecesan. Mercuri în 5 Februarie la 8 oare, protopresbiterul Ioan Pepa asistat de 10 preoți a sêvêrșit la locuința reposatului rânduieala îngropăciunei preoților mireni, carea terminându-se la 9^{1/2} oare s'a pornit conductul funebral pe strada principală a oraşului Vêrșeț cătră biserica catedrală sêrbească, făcându-se pe cale trei stări cu evanghelie și cântând cântările funebrele corul plugarilor nostri din Coșteiu. Ajungând înaintea bisericii catedrale 8 preoți de ai noștri au rădicat coșciugul de pe carul mortuar și l-au dus în biserică. La ușa bisericii l-au întêmpinat protopresbiterul sêrbesc Stojadinovicu cu doi preoți și un diacon, cântând cântări funebrele până ce s'a așezat sicriul pe catafalc, apoi imediat s'a început sânta liturgie celebrată de protopresbiterul sêrbesc Stojadinovicu cu asistența atinsă.

Sicriul a rămas în s. biserică până la 2 oare, când preoții sêrbesci au sêvêrșit un scurt prohod, la carele au asistat și preoții nostri 16 la număr. La acesta a luat parte și Prea Sântitul Episcop sêrbesc Zmejancovicu, carele la fine luând epitrahilul, omotorul, mitra, și cărja arhierască, a cetit rugăciunea de deslegare.

După sêvêrșirea acestora Prea Sântia Sa și-a exprimat greu cercatei vêduve condolențele sale, în prezența imensului public din biserică.

Terminat fiind acest serviciu religios au rădicat 10 preoți trupul răposatului și l-au așezat pe carul mortuar pornind conductul spre cimiteriul gr. or. sêrbesc cântând cântările funebrele corul nostru din Coșteiu.

Ajungând conductul la ușa cimiteriului, preoții sêrbesci s'au retras, iară protopresbiterul Ioan Pepa după ectenia proscrisă și rugăciunea de deslegare a ținut o predică acomodată tristului act.

La conductul funebral au luat parte public imens circa 5—6000 de oameni; eară în cimiteriu erau cel puțin 4000 de oameni.

Ținem sê observăm aici, că la actul înmormântării au luat parte și corpul profesoral dela școalele reale împreună cu tinerimea școlară.

Astfelu s'a dat ultima onoare protopresbiterului David Terfaloga, de carele erau multe speranțe legate, și dela carele sê aștepta lucruri bune și folositoare, înflorirea bunăstării tractului protopresbiteral al Vêrșețului.

Astfelu s'a stêns acest bărbat cu inima caldă pentru popor, pentru biserică și școală, și a lăsat în adênc Joliu soția iubitoare și pe cele două fice ale sale; pe nemângăiații sêi părinți, cari mult au jertfit pentru fiul lor, și a căror mângăiere și mândrie s'a schimbat pe neașteptate în durere nemărginită.

Necercate sunt Doamne căile Tale, și dacă a bineplăcut Ție a chiema la Ține pe robul Țeu mutat dela noi, așază-l între cei cari bine Ți-au plăcut Ție, și trâmite milele Tale spre adênc întristata lui familie și părinții lui lipsiți acum la bêtănetele lor de mângăierea sufletească.

Între Nazareni

(Continuare)

Urmând invitării lui Nicolae, am participat la o „adunare”. Am mers, însoțit de vêrul meu, la adunarea ținută înainte de ameazi în Duminecă următoare.

Sala adunării era în casa lui C., faur de profesiune, care nu-și mai lucră meseria. În lucrătorea lui de odinioară se ținea adunarea. La intrarea mea în adunare C. m'a întimpinat. I-am dat binețe și i-am întins mâna; el mi-a mulțămît, dar mâna nu mi-a dat-o.

Întrarea în sală e din curte. Ușa e la mijlocul pârêtelui paralel cu pârêtele dela stradă. Față în față cu ușa e așezată o masă cu un pult pe ea, la masă un scaun cam de un metru de lung, cât e și masa. Între ușă și masă — un cuptoriu. Cum întri vezi în dreapta și în stânga mai multe scaune lungi, fără spate, puse față în față unele cu altele, de a latul salei. Cele din dreapta sunt pentru bărbați, cele din stânga pentru femei. În sală nici o decorațiune. Deasupra mesei un orologiu de pârête. Sala văruiată și curățică era destul de luminoasă avênd trei ferestri, două la stradă și una spre curte la stânga.

În sală era cuptoriul roșu și o căldură de nesuferit. Aerul era stricat mai ales de dogoreala cojoacelor, ce respândiau o putoare amêtitoare.

Întrând în sală am fost poftiți eu și vêrul meu, să ocupăm loc pe scaunul prim din partea bărbaților. Din toată ținuta celor aflați în sală, am vêzut, că am fost așteptat.

Iată ce s'a petrecut la „adunare”, cât am stat acolo.

La masă am aflat cetind pe I. G., un bărbat bine făcut, cam de 30—35 de ani. Cetia stând, rar și foarte corect cu o voce dulce moale finea capului 5 din Epistola I cătră Tesaloniceni. Toți ascultau șezênd.

După această cetire tot I. G. a rostit o rugăciune improvisată. Întroducerea rugăciunii a fost: „*Domnul nostru Isus Cristos a zis, că unde sunt doi sau trei adunați în numele lui, acolo este și el în mijlocul lor. Aflându-ne deci noi înaintea Domnului, cade-se să plecăm genunchiul nostru*”. După aceste cuvinte toți cei de față — 33 bărbați și 22 femei — s'au pus în genunchi cu capul în mâni și așa au ascultat rugăciunea, ce a ținut cam jumătate de oară. Rugăciunea a constat din tânguiri desperate pentru mulțimea păcatelor, de cari sunt cuprinși toți oamenii, și cereri de ajutoriu, pentru ca omenimea și în special nazarenii să fie scutiți de păcate. Forma rugăciunii — abstragând dela pronunțarea rară și la înțeles — a fost sub toată critica.

După rugăciune s'au așezat toți pe scaune și I. G. a cetit capul 24 din Evangelia lui Luca, unde e vorba despre cele petrecute în ziua învierii. După cetire a urmat esplicarea acestui cap în legătură cu capul 3 diu a II Epistoală a lui Petru. Esplicarea n'a avut aici un rost. Plină de absurdități. Esplicatoriul n'avea nici idee de ce esplica și făcea impresiunea unui om, care aiurează.

Introducerea, ce a făcut-o explicării, e cam următoarea: *Iubiților frați și iubitelor surori, cari sunteți aici și cari nu sunteți aici și cari ne-ați cerșetat!* — aceste cuvinte ne priveau pe mine și pe vărul meu. — *Înțelepții lumii aceștea zic, că cuvântul lui Dumnezeu e greu de explicat. Da, e greu, dar nu pentru noi, copiii lui Dumnezeu, ci pentru aceia, cari sunt orbiți au urechi și nu aud* Sfirșitul explicării l-a făcut cu nisce aplicări basate pe cele cetite. Apoi i-a îndemnat pe ascultători să nu se supere, că lumea îi numește nebuni, căci: *„Înțelepciunea lumii aceștea este nebunie înaintea lui Dumnezeu, iar nebunia lumii aceștea este înțelepciune înaintea lui Dumnezeu”* și că *„Dumnezeu a ales pe cei nebuni, ca să rușineze pe cei înțelepți”*.

A urmat apoi cântarea 146: *„Cūm nio fi”* din *„Noane Harfa Sionului”*. Unul citea o strofă, apoi o cânta însoțit de câți-va inși. Nicolae cânta vocea a doaua.

Ascultătorii erau foarte atenți și evlavioși. Între rupeau cântarea, bărbații cu sușcăituri și oftări, muerile, cari preste tot erau cu ochii roșii de plâns, cu gemete. Câte-va fete și băieți între 8—13 ani se uitau spăriosi la cele ce ved sau cucuiau.

(Va urma)

Varietăți

Ședință plenară. Joi în 13 Februarie a. c. a avut loc ședință plenară a Ven. Consistoriului diecesan, în care s'au luat dispozițiuni pentru alegerea deputaților sinodali pe periodul 1903—1906 și pentru întregirea postului de protopresbiter al tractului Vêrșet.

Mulțămită publică. La fondul de ajutorare „Ioan Popasu” au mai intrat următoarele donațiuni: Dela „Lugoșana” institut de credit și economii 60 cor. iar ca cunună eternă pentru răposatul Iosif Olariu, părintele directorului dela institutul teologic dela familia Dlui protopresbiter A. Ghidiu 20 cor. dela Dl Dr. C. Popasu 20 cor., și dela Dl Ioan I. Crăciunel oficiant de poștă în Budapeșta ca cunună eternă pentru răposatul protopresbiter David Terfaloga 5 cor. Mulțămirile noastre marimonioșilor donatori. *Dr. Petru Ionescu* cassar, *Dr. George Dragomir* secretar.

Necrolog. Preotul *Nicolae Tătucu* din Oravița-română după un morb scurt a răposat în Domnul Sâmbătă în 8-lea Februarie st. v. în etate de 55 ani. Actul înmormântării sa săvârșit astăzi Duminecă în biserica parohială din loc, la care au asistat 12 preoți din comunele învecinate în frunte cu P. O. D. protopresbiter tractual *Alesandru P. Popovici*. Înainte de sărutare P. O. D. protopresbiter suind amvonul, rostesce cuvântul funebral cu cunoscuta-i vervă oratorică, mișcând inimile tuturor celor de față. Rămășițele pământesci ale răposatului au fost transportate

în cripta familiară din Oravița-montană, unde au fost depuse spre odihnă vecină. Aci la mormântul răposatului, preotul din Ciciova-montană *Vasilie Murgu*, a ținut o vorbire vrednică de toată lauda. La înmormântare a participat un public imens din ambele Oravițe. Odihnească în pace!

Tinerimea română din Iabuca aranjază la „Zăpostit” în 1 Martie st. n. 1903, în școala corfesională română, *Concert* cu următoarea programă: 1. Vorobchieviciu: *„Vai de cela ce iubesc”*, cor bărbătesc. 2. * * *„Taci bărbate”*, cor bărbătesc. 3. * * *„Cât îi țara românească”*, cor bărbătesc. 4. T. Popoviciu: *„Ști mândră...”*, cor bărbătesc. 5. V. Alecsandi: *„Soldan viteazul”*, monolog predat de I. Jiță. *Păcăliții*. Piesă comică în un act.

Petrecere în Domașnia. O seară plăcută ne-a procurat concertul corului bisericesc din Domașnia prin prestațiunile sale din 1 Faur st. v. Nu ne așteptam, ca din văile graniții noastre să răsună cândva un concert românesc popular, căci drept vorbind, coruri bisericesci pe la noi sunt o raritate, dovadă, că cei chemați sunt nepăsători de a lucra și pre acest teren. Programul ales: *„Hai leliță sus la vie”*. *„Hațegana”* ș. a. apoi *„Țiganul și sântii”* ș. a. anecdote au încântat publicul ales; dar o surprindere plăcută a produs *„Călușeriul”* jucat cu rară precisiune de 12 tineri Domașneni, în frunte cu energicul *„Vătav”*. Laudă membrilor corului și conducătorului! Să ia toți cei chemți pildă și să caute, oare nu s'ar putea face de aceste și pe alt undeva? V.

Concurs. Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român publică concurs pentru Dicționarul toponomastic-geografic al unui comitat locuit de Români în Ungaria și Transilvania. Premiul lucrării va fi 500 cor. Lucrările vor trebui prezentate până la 1 Martie 1904 la adresa presidiului Asociațiunii. Secțiunea istorică va censura lucrările intrate și în privința premierii va face propunere ședinții plenare a secțiunilor, care va decide în merit. Premiul nu se poate divisa, ci trebuie dat întreg lucrării celei mai bune, dar Asociațiunea poate intra la învoială cu autorii lucrărilor nepremiate pentru tipărirea lor. Opul premiat se va tipări pe spesele Asociațiunii în 500 exemplare, din care 100 se vor da în posesiunea autorului. Opul tipărit se va pune în vânzare cu preț potrivit. Secțiunea istorică este însă îndreptățită, ca după trebuință să dispună tipărirea lucrărilor primite și numai în „Transilvania”, organul oficial al Asociațiunii. Numele autorilor să se alătore în plicuri sigilate. Plicul cu numele autorului premiat se va desface după decisul în merit al ședinței plenare a secțiunilor. Dicționarul de sub întrebare trebuie să conțină toate orașele, satele și catunele comitatului respectiv și la fie-care oraș, sat ori cătun trebuie să se aducă următoarele date: 1. Numele românesc al comunei (oraș, cătun). Cum îi zic alte neamuri locuitoare în comună? Numirea oficială. Ce nume a avut eventual în vechime? Ce le-

gende ori tradițiuni sunt asupra numirii românesci a comunei? Descrierea geografică a comunei pe scurt. 2. Numele apelor, insulelor, munților, dealurilor și — încât ar fi de interes — să se înșire și, coastele munților și ale dealurilor, pădurile, poienile, livezile, văile dintre munți și dealuri, cumpenele de ape, drumurile, potecile, cracurile de dealuri și numele deosebitelor părți din hotarul comunei. Descrierea geografică a tuturor acestor localități. 3. Locuri istorice. Tradițiunea și legendele despre ele. 4. Locuitorii români ai comunei după numărul, confesiunea și ocupațiunea lor. 5. Instituțiunile culturale românesci (biserici, scoale, societăți, asocieri). 6. Câtă proprietate de pământ se află în posesiunea Românilor (jughere catastrale)? Datele cuprinse în punctele 4—6 se vor expune lângă numele comunei respective arătându-se totodată poziția oficială a comunei (oraș municipal, oraș cu magistrat regulat, comună mare, comună mică), precum și cercul pretorial, de care se ține comuna. Numirile localităților adunate în chipul acesta se vor așeza și se vor scrie în ordine alfabetică. Din ședința Comitetului central al Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 5 Februarie 1903.

Mulțămită publică

Neputând mulțami altcum tuturor aceloră, cari parte prin exprimarea condoliței, parte prin participare la înmormântarea scumpului meu soț **David Terfaloga** mi-au adus mângâiere, îi rog pe aceasta cale să binevoască a primi prătunda mea mulțămită Lugoj, la 26 Februarie st. n. 1903.

Cornelia Terfaloga
n. Ianculescu.

Bibliografie

Din istoria școalelor noastre. Nr. I: Vicențiu Babeș ca director districtual de școale. De George Joandrea învățătoriu. (Cu un portret al ilustrului academician). Editura autorului. Lugoj 1903. Tipariul Tipografiei „Hereș”. Prețul 40 fileri.

*

Folosul și importanța (insemnătatea) meseriilor și a comerțului. De preotul Iancu Milu din Uzdin. Citită în adunarea Despărțământului Panciova al Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român, la 11/24 Iunie 1902 în comuna Uzdin. Budapesta, 1903 Tipografia „Poporul Român” Strada Vörösmarty 60 a.

*

Școala și Familia, foaia pedagogică literară, apare la 1 și 15 ale fie-cărei luni. Redactor responsabil: Ioan Darin. Cu concursul mai multor profesori, învățători și alți bărbați de școală. — Această foaie „se va ocupa cu toate cestiunile, ce aparțin pedagogiei teoretice și practice, precum și cu cestiuni de literatură și cu ori-ce mișcare în cultura noastră generală”. O recomandăm învățătorilor și tuturor părinților. Abonamentul pe an 6 coroane. Apare în Brașov.

Lumina și Adevărul este titlul unei foi, ce apare în fie-care Duminecă în Sajtény (comitatul Cianad). Prețul pe un an 4 cor., pe un pătrar de an 1 cor. În „Programul” foi cetim: „Iată scopul ce-l urmărim dela edarea acestei foi. Voim să venim în ajutorul poporului român. Voim să venim în ajutorul țeranului român. Voim să venim în ajutorul preoției și învățătorimeii noastre. Ne vom ocupa cu toateafacerile poporului referitoare la administrațiune, judecătorie, biserică, școală și economie...”

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddtto 15 Octobru 1902 Nr. 3824 șc. prin aceasta se scrie licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a școlii din comuna **Susani**, protopresbiteratul Fagețului, cu prețul de esclamarie de 3786 coroane 38 fileri.

Licitațiunea se va ținea în 8 Martie st. n. după amiază la 2 oare în școala confesională din loc.

Reflectanții vor avea să depună înainte de licitațiune vadiul de 10% în bani gata sau hârtii de valoare.

Specificațiunea de spese și măsuri precum și planul se pot vedea la presiul comitetului parohial în ori ce zi.

Susani, din ședința extraordinară a comitetului parohial, ținută la 12 Ianuarie 1903. 2—2 [10]

Samson Petricu

preot, președ. com. par.

Ioan Davidu

not. comit. paroh.

Premiat cu diplomă de onoare și cu medalie de aur în Bucuresci, și 2 medalii de argint

Eugeniu I. Spang,

auritoriu de biserică și constructor de altare

Timișoara—Fabrică strada Burcus Nr. 10. în casa proprie.

Primesce spre esecutare și eteptuire cât se poate mai frumos și mai efțin ori-ce construcțiune de biserică.

Face ori-cărei comune bisericesci desemnuri și planuri pentru tēmples, tronuri, morminte sfinte și specificațiuni de spese fără plată.

Pentru comānde se roagă

6—6 [5]

cu deosebită stimă:

Eugeniu I. Spang

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Făgețana“, ca societate pe acțiuni în Făget, sunt prin această invitați în sensul §-lui 15 al statutelor societății la a

XI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Făget, Luni la 16 Martie n. 1903 la 10 oare a. m., în localul societății.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul direcțiunii despre activitatea instit. și despre rezultatul gestiunii anului XI. 2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Aprobarea bilanțului. 4. Decisiunea asupra împărțirii profitului curat, realizat în anul al XI-lea de gestiune. 5. Darea absolutorului membrilor în direcțiune și în comitetul de supraveghiere. 6. Alegerea a 3 membrii în direcțiune eventual comitetul de supraveghiere. 7. Eventuale propuneri făcute în sensul §-lui 26 din statutele societății. 8. Exmiterea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunarea generală sau în persoană sau prin plenipotențiați, sunt invitați în virtutea §-lui 16 din statutele societății a-și depune acțiunile D-lor cu o zi înainte la cassa societății.

Făget, la 19 Februarie st. n. 1903.

Direcțiunea.

Active		Contul Bilanț		Pasive	
Cassa în număr		17.998	90	Fondurile sociale:	
Realități institutului		66.325	68	Capital de acț. 1000 acț. a 200 cor.	200.000
Efecte publice		19.945	40	Fondul de rezervă	100.000
Acțiuni dela alte institute		20.720	—	special de rezervă	52.163
Împrumuturi pe cambii cu cavenți		590.892	03	de garanță	6.000
” ” cu acop. hip.		196.686	30	realităților	8.380
” hipotecară		191.403	10	de pensiune al funcționarilor	55.000
” pe obligațiuni cu cavenți		112.945	74	Depuneri spre fructificare	14
Credite de cont-curent		78.290	87	Cambii reescomptate	693.472
Mobilier	1.999			Interese anticipate pro 1903.	178.559
după amortisare de 10%	199	1.799	66	Dividende neredicate	12.480
Diverse conturi debitoare		52.596	09	Diverse conturi creditoare	40
				Profit curat	10.752
					32.755
		1.349.603	77		1.349.603
					77

Eșite		Contul Profitului și Perderilor		Venite	
Interese:				Interese	
pentru fondul de rezervă	5.852	40		dela împrt. pe camb. cu cavenți	70.972
pentru depuneri spre fructificare	40.595	60		” ” cu acop. hip.	17.383
pentru cambii reescomptate	15.164	97	61.612	” ” pe hipotece	15.935
Spese:				” ” oblig. cu cavenți	13.911
salare, relut de quartir și marce de prezență	16.884	32		” credite de cont-curent	6.033
chirie, porto, tipărituri și alte	3.785	35	20.669	efecte publice	852
Contribuțiuni:				Profit dela realități	2.561
directă	7.427	91		” acțiuni dela alte institute	1.682
de 10% după interese la depuneri comunală	4.041	94			
camera comercială	1.214	04			
competință de timbru	178	19			
dare de drum	704	24	14.093		
Amortisare:					
din mobilier			199		
Profit curat			32.755		
			129.332		129.332
					15

Făget, la 31 Decembre 1902.

Directorul executiv
Sebastian Olariu m. p.

Pentru comptabilitate
Toma F. Hanesiu m. p.

Membrii în direcțiune:

George Popoviciu m. p.

Adam Groza m. p.

George Giura m. p.

Conturile prezente examinându-le conform legilor și statutelor le-am aflat esacte și cărțile purtate în bună regulă.

Făget, la 19 Februarie 1903.

Comitetul de supraveghiere:

Dimitrie Iosof m. p.

Adam Leșnican m. p.

Vasile Nicorescu m. p.

Alecsandru Iolosan m. p.

Raport și încheierea conturilor

pe anul 1902 a societății comerciale pe acții „Verendineana“

- a) După descrierea de 5% din mobilier conform §. 48 al statutului societății.
 b) După dotarea fondului de rezervă cu 10% conform §. 49 din statute și
 c) După acoperirea speșelor de regie un venit curat de 201 cor. 10 fil.

Să propune ca din venitul curat să se dea 5% dividende acționarilor care sumă face 166 cor. 50 fil.; iar restul de 34 cor. 60 fil. să se transpună pe anul 1903.

Active			Contul-Bilanțului			Passive		
Cassa în numărar	193	72	Capital de acții	4000	—			
Mărfuri	1048	75	Fond de rezervă	443	60			
Mobilier	360.—		Dividendă neridicată	105	10			
5% amortisare	16.50	313	50	Creditori	3934	10		
Realități	2600	—	Dare restantă	200	—			
Debitori	4057	93	Profit curat	201	10			
Capital de acții restant	670	—						
	Cor.	8883	90		Cor.	8883	90	

Debit			Contul profit și pierderi			Credit		
Spese generale	463	73	Venit dela Mărfuri	1456	80			
Dare	54	05						
Porto postal	19	38						
Interese	209	12						
Salare	370	85						
Amortisare din mobilier	16	50						
10% dotarea fondului de rezervă	22	07						
Profit curat	201	10						
	Cor.	1456	80		Cor.	1456	80	

Verendin la 31 Decembre 1902.

George Ionescu

președinte.

Petru Vellescu

conducătoriu.

Membrii în direcțiune:

Vasile Curescu

Ioan Muntean

Meilă Velescu

Nicolae Ienia

Subsemnatul comitet de supraveghiere esaminând bilanțul și contul profit și al pierderilor le-am aflat întru toate esacto și în consonanță cu cărțile.

Verendin la 30 Ianuarie 1903.

Meilă Bosioc

Stefan Ienia

Serengău Ion

Petru Ionescu

Dimitrie Ienia